

rummene, det er Gaderne, og vi opnaa jo ved dette Forslag, at Gaderne, det vil altsaa sige de nye Gader, blive bredere end de nu eksisterende. Det er den Vej, vi skulle gaa for at skaffe Luft; men Gaardsrummene, tror jeg, have mere Betydning for at skaffe Lys end for at skaffe Luft. En saadan lille Kjøbenhavns Gaard tror jeg ikke bidrager saa overordentlig meget til Luftfornælsen. Jeg for min Del tror saaledes nok at kunne gaa med til at indskrænke Gaardsrummene til $\frac{1}{5}$ i Stedet for til $\frac{1}{4}$ af den hele Grundflade, naar man saa paa den anden Side kunde opnaa at faae færre Etager i Husene.

Justitsministeren (Melleman):

Jeg skal tillade mig først at bemærke overfor den ærede næstsidste Taler, at jeg tror slet ikke, det gaar an at forestræve, at den Byggende altid skal bære Udgifterne, som paaføres Naboeierne derved, at der bygges. Et saadant Princip vilde være ganske uretfærdigt. Tværtimod, vilde man stille sig paa et eksklusivt Rettsstandpunkt, kunde man snarere komme til det modsatte Resultat. Det er klart, at man da kunde sige: Det er min Grund, og den har jeg Lov til at gjøre ved, hvad jeg vil. Jeg har Lov til at grave i den saa meget, som jeg vil, og det maa være Naboen's Sag at indrette sig saaledes, at han kan taale, at jeg behandler min Grund saaledes, som jeg har Lov til at behandle den i Følge Loven. Altsaa det at sige, at den Byggende altid skal betale, vilde være en fuldstændig uretfærdig Afgjørelse. Han gjør ikke Andet end at raade over sin Eiendom, naar han graver ned i den for at bygge paa den. Han kommer jo slet ikke ind paa den Andens Territorium, han holder sig paa sit Eget og skrider ikke den mindste Smule udover, hvad man kan sige er regelret for at gjøre med sine Ting, hvad han vil. Man kunde som sagt snarere sige, at det maatte være Naboen's Sag at holde sig saa langt fra Grændsen, at hans Bygning kan staa, hvad saa end Naboen gjør. Men her er det jo nødvendigt at træffe en Slags Billighedsafgjørelse i Kraft af Naboforholdets Krav. Det kan som sagt ikke gaa an at træffe den Afgjørelse, at hele Byrden skal lægges paa den Byggende. Det var i Virkelighed at indrømme Naboen en Slags Servitut over hans Grund, og jeg tror heller aldrig, at man har kjendt en saadan Lovbestemmelse eller har den noget Steds. Det Synspunkt, som dette Lovforslag lægger til Grund, og som ogsaa den gjældende Lovgivning lægger til Grund, er, forekommer det mig, det eneste, der kan

siges at være svarende til Retfærdigheden, det er nemlig det, at Enhver maa bygge saaledes, at han kan taale, at hans Nabo benytter sin Grund til at bygge paa almindelig Maade, og kun hvis Naboen vil gaa ud over det, vil foretage Anlæg eller Bygninger paa sin Grund, der kræve, at der gaas dybere ned, end sædvanligt er, kan der være Tale om at paalægge den Byggende at udrede en Erstatning til Naboen.

Hvad endelig angaar § 22 vil jeg bemærke til, hvad den ærede sidste Taler fremkom med, at Gaardene have stor Betydning for Luftstrømningerne, for Tilveiebringelsen af tilstrækkelig Luft. Naar man blot tænker paa Forhusene, kan den ærede Taler vist have Ret i, at det mere er Gaderne, det kommer an paa, men vi maa jo huske paa, at i Særdeleshed Bygninger af den Art, der ere bestemte til at tjene til Bolig for Smaafolk, have baade Sidehuse og Baghuse, og ofte 2 å 3 Gaarde altsaa ikke alene Side- men Mellembygninger, og bagved dem igjen Sidebygninger og Bagbygninger, og naar dette er Tilfældet, ere virkelig Gaardene af den højeste Betydning med Hensyn til at skaffe Luft til alle de Mennesker, der bo derinde bagved. Jeg tror derfor stadigt væt, at det er en betænkkelig Ting at gaa videre end de gjældende Regler og at indrømme en Afgang til at bebygge Arealerne i saa stort et Omfang, at kun $\frac{1}{5}$ bliver tilovers. Der vil meget let kunne tænkes Forhold, hvorunder en ganske uforaarlig Bebyggelse vil fremkomme paa den Maade. Det maa erindres, at den Femtedel, der saa maa holdes ledig, jo ikke en Gang behøver at være paa eet Sted, men naar en Person vil bygge med 1 eller 2 Baggaarde o. s. v., skal den Femtedel, der skal staa ubebygget, fordeles paa flere Steder i Eiendommen, hvorved Gaardene formindstes saaledes, at de tilsidst ville faae en stor Tighed med Brønde. — Bestemmelsen i § 40 om Beboelsesrummene og navnlig den Størrelse, disse Rum skulle have, finder jo ikke saa megen Anvendelse i den gamle By som i den nye; thi der handles jo her ligesom i det Hele taget i Lovforslaget kun om, hvad der i Fremtiden skal gjælde, hvorimod der med Hensyn til de allerede tilstedeværende Bygninger maa forholdes efter de nu gjældende Regler. Det hedder saaledes i Slutningen af Paragrafen, at der ved Sundhedsvedtægt skal gives de fornødne Bestemmelser om Forbud imod og Straf for at benytte til stadigt Natteophold for Mennesker Rum, der ikke lovligt ere indrettede som Beboelsesrum. Men dette, om de ikke lovligt ere indrettede som Beboelsesrum,